

ANDRES MENING

Stortinget/overvåking

Korrekt behandling av Furre

AP
22/2-97

Av advokat Gustav Høgtun, Asker

Advokat Erik Keiserud har i Aftenposten den 29.1. en kronikk med tittelen «Påtalemyndigheten og regjeringen». I den sammenheng omtaler han Furre-saken og prinsippet om at «påtalemyndigheten i det daglige arbeide skal behandle sine saker uten innblanding av politiske myndigheter». Imidlertid bør man ha klart for seg at det politiske presset som i Furre-saken foranlediget statsadvokat Lasse Qvigstad til å endre sin behandling av Berge Furre, *ikke* hadde sitt opphav i Regjeringen, men i Stortinget.

Det var fra Stortingets talerstol og ellers i Stortinget at de sterke ord om Regjeringens mulige avgang kom til uttrykk både før statsadvokaten traff sin avgjørelse og etterpå om klokskap ved at han bøyet av. Deretter er sterke og fordømmende ord riktignok sagt fra annet hold om at Regjeringen opptrådte som en nikkedukke overfor Stortinget, slik at Regjeringen gikk for langt med å gripe inn på en uformell måte overfor påtalemyndigheten, men det er ikke det som er sakens kjerne. Furre-saken dreier seg i første rekke om Stortingets makt og handlemåte, altså om de begrensninger Stortinget må legge på seg selv i enkeltsaker som hører under påtalemyndigheten.

De begrensninger det er tale om, er kommet til uttrykk i forarbeidene til lov av 3. februar 1995 om kontroll med EOS-tjenestene og følger også av grl. § 75, bokstav L., hvoretter klage over at det i den offentlige forvaltning er øvet urett mot en enkeltperson kan rettes til den av Stortingets oppnevnte ombudsman, som så rapporterer til Stortinget.

Det utvalget som Stortinget velger i h.h.t. loven av 3.2.95, skal *ikke* kontrollere overordnet påtalemyndighet, se lovens § 1.

Slike saker – og da også Furre-saken

– hører under Sivilombudsmannen.

For å forstå hvorfor det er nødvendig med et slikt komplisert system, bør man gå tilbake til de tanker som ligger til grunn for vår forfatning (og USAs konstitusjon og i det hele tatt moderne vestlige demokratier). De er utformet først og fremst av den engelske filosof John Locke for tre hundre år siden. Han ga bl.a. uttrykk for at det er en innebygget begrensning i alle lover. «When one man both makes and enforces law, this limit is ignored and whim rather than law becomes the rule.» Altså, hvis vår lovgivende statsmakt, Stortinget, også overtar rollen med å håndheve loven, er det ikke lenger loven som hersker, men vilkårligheten.